

ВОСКРЕСЕНСЬКА
ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

Воскресенська селищна рада

Звіт по фокус-групі “Забезпечення якісної освіти в прифронтовій громаді: виклики, проблеми, шляхи подолання”

Воскресенська ТГ 2025

Мета

Визначити вплив дистанційного навчання на якість освіти в прифронтових зонах. Аналізувати труднощі та можливості, що виникають під час онлайн-навчання. Вивчити думку усіх зацікавлених сторін та знайти оптимальне рішення з урахуванням питань безпеки та наявних в громаді ресурсів.

Гіпотези

Якщо форма навчання зміниться на очну, то рівень освіти покращиться. Всі учасники освітнього процесу будуть готові до такого переходу.

Завдання:

- Провести фокус-групи серед вчителів, батьків та учнів старших класів.
- Оцінити доступність і ефективність онлайн-навчання та готовність учасників освітнього процесу перейти до очного навчання.
- Визначити основні труднощі, з якими стикаються учні та вчителі під час онлайн-навчання та шляхи їх подолання.

Опис методології

Задля отримання найбільш правдивих та актуальних відомостей було обрано метод якісних досліджень - фокус-група, яке дозволяє визначити розуміння прихованих мотивів та причин.

Учасники обирались рандомно, без будь яких прив'язок до певних тем. Наприклад, учні 14-15 років, батьки, вчителі. Всі ці групи учасників тим чи іншим чином дотичні до освіти. Обраний метод дозволив повністю розкрити думки залучених до дослідження осіб, які виразили своє відношення до проблеми забезпечення якісної освіти в прифронтовій громаді.

Потреба у подальшому зборі інформації або проведенні додаткових досліджень відсутня. Результати дослідження повністю зрозумілі.

Місце, де проводилась фокус-група: с. Калинівка, Воскресенської ТГ.

Кількість проведених фокус-груп: 3.

Учасники фокус-групи: 29 осіб.

Гендерний розподіл - 27 жінок та 2 чоловіків.

До досліджень були залучені різні категорії мешканців громади, які різним чином залучені до освітнього процесу. По групам та віку:

- Учні ліцеїв - 14-15 років,
- Вчителі початкових та старших класів - 30-65 років,
- Голови батьківських комітетів, батьки учнів - 25-40.

Пропорційно представлено кожен ліцей громади та більшість населених пунктів Воскресенської ТГ (5/9)

Учасники фокус-групи коротко представляють себе

Процес збору даних відбувався за допомогою аудіофіксації.

Стан проблеми до проведення дослідження: Зміна форми навчання вимагає гнучкості і від учнів, і від вчителів. Потрібно врахувати місцеві умови, наявність доступу до технологій, інтернету та матеріалів, а також забезпечити безпеку всім учасникам освітнього процесу. Враховувати локальний контекст - наявність/відсутність необхідного обладнання в родинях тощо. Ресурси громади обмежені та потребують ефективного використання. Це неможливо зробити без вивчення думок всіх зацікавлених сторін особливо враховуючи, що таких досліджень в громаді ще не проводилось.

ПИТАННЯ, ЩО ДОСЛІДЖУВАЛИСЬ:

1. Як ви оцінюєте загальну якість освіти в нашій громаді в умовах онлайн-навчання?

Надання освітніх послуг учасниками оцінюється добре та таке, що здійснюється на належному рівні. Учасник 2 (вчителі) вважає що "... онлайн-навчання у нас

проходить на належному рівні, тому що так само як і в класі ми можемо проконтролювати роботу учнів на уроці, навіть якщо вони не вмикають камеру”.

Частина учасників дослідження надали оцінку 10. *“Навчання в своїй школі я оцінюю на 10 з 10, тому що вчителі викладаються на максимум. Вони пояснюють все дуже чітко, дотримуються всі норми дистанційного навчання, по правилам, все як потрібно”,* відмітив Учасник 6 (учні).

Загалом, думки розділились - 24 за те що на належному рівні, 5 учасників що добре, проте дуже важко.

Теза-висновок 1. Навчання відбувається на належному рівні

В принципі усіма учасниками освітнього процесу була надана позитивна оцінка освітнього процесу. Проте, позиції батьків, вчителів та учнів різняться. Батьки хоч і підтримують своє гарне бачення освітнього процесу онлайн, але частина учасників-батьків наголошує, що для них важко опанувати і підтримувати цей процес.

Учасник 2 (батьки) - “Я вважаю, що важко. До кожної дитини потрібна увага вчительки, щоб вона підійшла, допомогла, щось по темі дитині розповіла, щоб дитина зрозуміла це все. А ми як батьки не можемо все це дитині пояснити”.

Учасник 4 (батьки) - “Так, дійсно важко. Сидимо і то постеснялась запитати коли щось не зрозуміла і ти сидиш потім з нею, намагаєшся сам зрозуміти тему, починаєш сам вчити, щоб потім їй пояснити”.

Позиції вчителів та учнів майже однотайні. Процес онлайн навчання відбувається на належному рівні, комунікація освітнього процесу відпрацьована, проблеми є, проте вони стосуються інших сфер.

Учасник 10 (вчителі) - “Якість надання освітніх послуг, які залежать від вчителя звичайно на достатньому і високому рівні. Вчителі роблять все для того, щоб навчити дітей. Інша справа, результативність у цьому році мабуть трошки знизилася”.

Учасник 3 (вчителі) - “Я згодна з колегами, що дійсно онлайн-навчання проходить у нас на належному рівні. Це, знаєте, і результативність наших випускників, це треба про це сказати, що закінчують навчання, вступають в навчальні заклади, навчаються. Тобто, в цьому плані ми не відстаємо”.

Учасник 10 (учні) - “Я оцінюю своє навчання також на 10 із 10. Вчителі стараються, вони регулярно проводять уроки, пояснюють, гарна програма, є Єдина школа, є Classroom, все добре, мені подобається”.

Загалом онлайн-навчання утримує батьків дома. Якщо діти малі або їх 2 і більше, їх потрібно контролювати. Це впливає на можливість працевлаштування батьків, отримувати заробітну плату, реалізовуватись.

За роки ковіда та повномасштабного вторгнення відбувся значний стрибок від офлайн до онлайн-навчання. Сьогодні в основному уроки проводяться онлайн, проте частина уроків проводиться асинхронно. Учасник 5 (батьки) відмітив, що *“...деякі уроки проходять асинхронно, але якщо вчитель зацікавить дітей, вони будуть сидіти, вони будуть розуміти, вони готові до діалогу, вони готові до спілкування. але це не вирішує проблему, дітям надо живе спілкування з вчителем, живе спілкування з однолітками.*

Тішить, що учасники освітнього процесу забезпечені гаджетами, налаштували інтернет. Це частково знімає проблему забезпечення учнів технічними засобами для онлайн навчання *“... зараз всі діти забезпечені гаджетами, і постійно їх надають. Тобто тут таких проблем немає”*, відзначив Учасник 4 (вчителі).

Кожного року за зверненням батьків учні отримують пристрої для забезпечення доступу до дистанційного навчання - планшети, ноутбуки, хромбуки за підтримки благодійних організацій, Фондації Олени Зеленської. Фактично третина учнів, вразливих категорій - багатодітних сімей, сімей військовослужбовців, тощо отримала ці пристрої. Інші користуються своїми гаджетами. Проте частина учнів користується телефонами. І таким батькам звісно важче сприймати онлайн-освіту.

2. Чи змінилась якість освіти з початку повномасштабного вторгнення?

У цьому питанні думки опитуваних розділились. При цьому, це стосувалось всіх груп. Частина батьків не змогла оцінити (5 осіб), як змінилась якість освіти, тому що є батьками учнів молодших класів, тобто їхні діти до початку повномасштабного вторгнення ще не навчались у школі. Учасник 8 відповів: *“Перший клас, тому не можу відповісти”*. Інша частина коротко відповіла, що якість не змінилась.

Вчителі наголосили на таких чинниках як електронні платформи, відео, презентації, які при онлайн-навчанні значно краще допомагають їм доносити інформацію до учнів. За відсутністю належного обладнання неможливо відтворити це на звичайних уроках. *“У вчителя є велика можливість показати наочно, наголосити, підкреслити саме на тому, що вчитель хотів сказати. Знову ж таки, використання величезної кількості платформ, відео, якихось елементів, фрагментів. Дітям це подобається”*, відмітив Учасник 8 (вчителі).

Крім того, слід зауважити роль батьків у онлайн-навчанні. В школі дітей контролює вчитель, дома батьки. І якщо батьки не працюють, то є не тільки контроль, а і допомога.

Учням в основному все подобається. Учасник 8 (учні) коментував питання так: *“Якість не змінилася, тому що вчителі як продовжували старатися доносити все так, щоб ми зрозуміли, як онлайн, так і офлайн вони продовжують нас навчати”*.

Теза-висновок 1. Якість освіти не змінилась і знаходиться на достатньо високому рівні

Учасник 5 (батьки) - “У мене дитина з першого класу на дистанційному навчанні, війна застала другий клас, хочу сказати якість освіти не змінилась. Як давав вчитель до війни, так і під час війни”.

Учасник 2 (вчителі) - “Я думаю, що не дуже змінилася якість навчання, навпаки, чим далі ми працюємо на онлайн-навчанні, тим більше платформ різних ми опановуємо. Я вважаю, що все таки змінилася в кращу сторону. Ми ідемо дуже активно вперед, рухаємося вперед”.

Учасник 9 (учні) - “На мою думку, якість навчання ніяк не змінилася, тому що вчителі так само доносять інформацію, я її так само запам’ятовую як і в школі, так і вдома”.

Учасник 9 (вчителі) - “Я теж хочу продовжити думку колеги, тому що в мене в класі, хоч у мене не НУШ, а старші, проте дітям потрібно показати те, що я їм хочу показати, те що потрібно для запам’ятовування найкраще. В мене в класі немає ні інтерактивної дошки, ні телевізора. То на дистанційному навчанні я можу показати все те, що я вважаю за потрібне”.

Теза-висновок 2. Якість навчання погіршилася, інформація може не так чітко доноситися, є технічні проблеми

Учасник 3 (вчителі) - “А я не підтримую. Чому? Можливо це залежить від кожної людини. Мені не подобається онлайн-навчання. Учні по різному до цього ставляться. Але не кожному зайшло це”.

Учасник 10 (учні) - “Мені здається було б краще, якби ми навчалися в школі, не дистанційно, тому що там було зрозуміліше, там друга атмосфера, не як вдома”.

Учасник 4 (учні) - “Мені здається те, що якість навчання погіршилася, тому що коли вчитися онлайн через гаджети, може бути «Повітряна тривога» або поганий інтернет. Інформація може не так чітко доноситися. Мені здається, було краще вчитися офлайн”.

Аналізуючи відповіді учасників виявилось кілька неочікуваних фактів, які характеризують саме онлайн освіту. По-перше, було зауважено що діти стали менше читати. Учасник 4 (вчителі) відмітив таке: *“Ми можемо так втратити покоління, хто прийшов з початкової школи. Діти погано читають”*.

По друге, якість освіти була б набагато вищою, ніж зараз, під час повномасштабного вторгнення, якби було офлайн навчання.

По третє, багато залежить від батьків. Коли батьки поруч, вони не тільки контролюють навчальний процес, а і допомагають виконувати завдання.

І по четверте, дітям не вистачає спілкування. *“Єдина проблема дистанційного навчання це спілкування з однолітками, однокласниками”*, робить висновок Учасник 5 (батьки).

Загалом відповіді учасників розподілились наступним чином:

- 5 учасників - складно відповісти на питання (батьки):
- не змінилась, проте в школі було б краще - 6 учасників (учні і вчителі):
- погіршилась, є технічні проблеми - 4 учасники (вчителі, учні);
- не змінилась - 14 учасників (всі групи).

3. Які позитивні моменти ви помітили в освітньому процесі під час онлайн-навчання?

Фактично в один голос всі учасники назвали головним позитивним моментом обізнаність у технічних засобах та програмному забезпеченні. Загальний одностайний меседж це те, як всі групи опанували комп'ютер, програми, різні платформи. Понад 60% учасників підтримали цю тезу. Мама одного з учнів (учасник 7 - батьки) висловила так: *“Комп'ютер добре знає, каже - буду добрим програмістом”*.

Учні стали більш самостійними, вчителі та батьки більш технічно підкованими. Завдяки тому, що комп'ютер поруч, можна завжди переглянути матеріал, краще зробити домашнє завдання. *“Знають комп'ютер діти краще ніж я, 5 клас знає більше чим я”*, зазначив Учасник 4 (батьки).

Теза-висновок 1. Онлайн-навчання сприяє опануванню комп'ютерних навичок та більшій зацікавленості учнів у процесі навчання.

Учасник 9 (учні) - “Також вважаю, що додають дуже багато інформації, відео уроків, всі презентації, також різні посилання є на сайти. Якщо тебе не було на уроці з якоїсь поважної причини, ти можеш потім це все наздогнати у вільний час. І також отримати всю ту інформацію, яка була на уроці”.

Учасник 6 (вчителі) - “Звичайно, це використання платформ, тому що я до повномасштабного вторгнення що використовувала – презентації, відео, якісь фізкультхвилинки. А зараз уже опанувала багато платформ, звідки можна черпати дуже хорошу інформацію для викладання дітям”.

Учасник 1 (батьки) - “Діти добре знають Zoot, вони добре знають ті програми”.

Учасник 3 (учні) - “Зручно те, що завжди є доступ до відео, інтерактивних вправ, різні сайти, посилання, де можна знайти інформацію та зрозуміти матеріал ще краще”.

Учасники бурхливо обговорювали це питання. Команда помітила навіть пожвавлення бесіди, посмішки. Всі висловлювались досить емоційно. В основному учасники були одностайні у відповідях, відмітивши підвищення рівня знань в інформаційних технологіях як головне покращення.

Але були і несподівані висновки у групі учнів. Учасник 2 (учні) зазначив позитив у можливості більше відпочивати: *“І ще плюс дистанційного навчання в тому, що поперше ти можеш прокинутися за 30 хвилин, чи за 10 хвилин до уроку і нормально поспати, більше.*

Найбільше учасників відмітили комп’ютерні навички, які засвоїли учні - 14 осіб (вчителі, батьки), використання більшої кількості інтернет ресурсів, платформ 7 осіб (вчителі, учні), самостійність та покращення комунікації з вчителями 8 осіб (вчителі, учні).

4. Які труднощі виникають при організації онлайн-навчання?

Учасники дослідження підтвердили, що під час онлайн-навчання постійно виникають труднощі. Незалежно від групи основними проблемами визначено:

- технічні проблеми при підключенні або під час уроків,
- перебої з інтернетом,
- відключення світла та тривоги.

Теза-висновок 1. Попри тривалий досвід онлайн навчання у частини учнів лишаються труднощі з підключенням до уроків.

Учасник 2 (батьки) - “По перше багато я знаю і у сина і у доньки часто виникають перебої з технікою. І вже не можна вийти на цей урок. Потрібно сидіти біля них, вчиться з ними. Якщо контрольна батьки вже там”.

Учасник 7 (вчителі) - “ Але ще хочу сказати, у нас дуже поганий інтернет. Діти щось мені відповідають – не зрозуміло, що кажуть, рипить, скрипить, я з ними розмовляю – рипить, скрипить.

Учасник 9 (учні) - “Більш за все це технічні проблеми, проблеми з інтернетом, як у учнів, так і у вчителів бувають”.

Учасник 5 (вчителі) - “Я ще думаю, що дуже часто це світло, повітряні тривоги, які не дають можливість провести урок до кінця і дати знання, ті що потрібно дати”.

Технічні проблеми відзначили 8 учасників, перебої з інтернетом 10 учасників, відключення світла, тривоги 11 учасників. Часто ці проблеми виникають одночасно у всіх груп і це створює додаткові труднощі.

Втім, такі відключення надають можливість відпрацювати матеріал самостійно.

Загалом, всіх учасників переслідують однакові проблеми, зазначені в основній тезі-висновку. У когось лише одна проблема, у когось декілька. Подекуди це всі напрямки одночасно. І це дуже бентежить учасників.

Вчителі виділили таку проблему, як неможливість зрозуміти чи є хтось біля комп'ютера з іншої сторони, коли відеокамера вимкнена. *“Учні можуть не вмикати камери, і коли до них звертаєшся, я не знаю, чи дитина сидить біля комп'ютера чи засобу навчання з якого вона навчається, і вона не відкликається. Тобто це такий мінус”*, відмітив учасник 1 (вчителі).

Отже, підсумовуючи зазначене, можна зробити висновок, що труднощі при онлайн-навчанні виникають, вони різні, проте учасники щодня їх долають. Звісно, при розробленні сценарію передбачити всі відповіді учасників було неможливо.

5. Як війна впливає на фізичний, емоційний і психологічний стан дітей під час навчання?

Під час відповіді на це питання вигляд учасників був трохи розгублений. Особливо це стосувалось груп батьків та вчителів. Учасник 1 (батьки) зауважив: *“Ми поки у психолога, я поки не буду розповідати”*. Учасник 7 (вчителі) поділився своїм досвідом: *“Починається урок, все це виє, все це кричить. І вони зразу оченята величезні, квадратні. І я: «Спокійно, спокійно. Кому треба, переходимо, ховаємося». І ось так заспокоюю, тому що діти налякані”*.

Теза-висновок 1. Війна впливає на фізичний, емоційний та психологічний стан , втім з часом до цього привикли

Учасник 6 (вчителі) “Деякі при тому, як чують тривогу, в них починається паніка”.

Учасник 6 (батьки) “Під час окупації вона трималася, а наразі, якщо бомблять, то дитину трясє”.

Учасник 1 (учні) “Під час навчання, коли сидиш на уроці, то коли щось летить, то всі під столи позалазили, страшно”.

Учасник 7 (батьки) “Спочатку був стрес, а зараз добре, вже не переймається”.

Учасник 5 (батьки) “Плакали в перший день, коли почалася війна. І все. Потім пережили окупацію, нікуди не виїжджали, проте трималися нормально. Діти пережили все нормально”.

Учасник 7 (учні) “Я вважаю, що на початку було страшно, емоційний стан трохи погіршився, але згодом я привикла до цього, і він зрівнявся”.

Учасник 8 (вчителі) “Мінус, це здоров’я. Я як мама, вчитель, моя мама також вчитель. Я бачу, що здоров’я – це спини, які постійно сидять, це очі, які постійно навантаженні. Це психологічно навіть просидіти сім уроків”.

Учасник 9 (учні) “І через те, що відсутні уроки фізичної культури, як були, коли ми навчалися офлайн, то в них погіршився фізичний стан”.

Учасник 10 (учні) “Фізичний стан, те що ми перестали ходити в школу, це вже трохи менше занять спортом”.

Підсумовуючи питання можна виділити декілька моментів. Ї до сьогодні частка учнів реагує на тривоги і намагається захиститися тікаючи у підвали. Це зауважили 6 учасників (батьки, вчителі).

Окремо хочеться виділити наголос деяких учнів про відсутності часу для занять спортом. Поряд з цим, виявились інші труднощі, які можливі саме під час онлайн-навчання. Оскільки учасники навчання проводять перед монітором велику кількість часу, страждає здоров’я. Це зауважили 5 учасників (вчителі, учні).

Крім того, учасник 4 (вчителі) зазначив: “Ще додаю одне слово про рухову активність. Додали з 1 жовтня гуртки, ось у нас є футбол. Дітям найголовніше, що не хватає – це спілкування”.

Втім, більша частина учасників позитивно налаштована. У них все добре, вони до всього привикли. Це відмітили учасники всіх груп - 18 учасників.

Загалом враження команди від відповідей учасників склалося дещо гнітюче. Насправді важко уявити, які фактично будуть наслідки для нашої країни після завершення воєнних дій.

6. Чи готові Ви переходити до очного навчання за наявності укриттів?

Почувши це питання бесіда активізувалась. Виявилось, що більшість готова до переходу до очного навчання. Проте, здебільшого учасники наголосили на необхідності облаштування безпечних сучасних укриттів в школах. Наприклад, Учасник 1 (батьки) висловив думку багатьох: *“ Якщо буде бомбосховище, то так”*. Учасник 2 (вчителі) *“... хочеться, але ми ж повинні ще бути впевнені в надійності укриттів наших, і їх наявності”*.

Однак лунали й інші думки... Учасник 3 вчителі: *“Я дуже хотіла би сказати, що я тільки за, щоб ми навчалися офлайн. ...внучка моя не піде. Я піду до школи, а внучка не піде.”*

Теза-висновок 1. За наявності надійних укриттів більшість учасників готова до переходу на офлайн навчання

Учасник 9 (вчителі) - “Хочу сама в школу. Діти мої хочуть в школу. Мій випускний клас, хоч вже вони дорослі, але вони хочуть в школу”.

Учасник 2 (батьки) - “У нас немає бомбосховища. Навіть приміщення. Якщо укриття було, то тільки за. Кожен раз їздити за нею ні. Коли все буде, то да”.

Учасник 7 (учні) - “Для мене це краще, якщо буде безпечне укриття”.

Теза-висновок 2. Хочеться, але краще дома

Учасник 6 (учні) - “Мені краще навчатися вдома, тому що я сприймала так, як і сприймаю, мені так легше”.

Висловлювання учасників дослідження дуже порадували команду. Виявляється, тема переходу на очне навчання є актуальною.

Такої однастайності у відповідях учасників ще не було. Радісні очі, посмішки... Цю ідею підтримало 28 учасників з 29. Учасник 4 (вчителі) висловився так: *“Однозначно так!”*

На цьому етапі лише один учасник відмовився б переходити на очне навчання. Учасник 6 (учні) коротко зауважив: *“Особисто я - ні”*.

Крім того, у відповідях учасників з'явилося більше згадувань про соціалізацію, необхідність спілкування учнів. Учасник 10 (вчителі) зауважив: *“Звичайно офлайн навчання, тому що це соціалізація дітей”*, Учасник 5 (учні) наголосив: *“... було б круто, щоб діти ходили в школу, контактували один з одним, з вчителями, щоб було живе спілкування”*.

Фактично це питання було головним у дослідженні команди. При виборі теми дослідження лунали різні думки щодо переходу до очного навчання. Команді Воскресенської селищної ради було необхідно розуміти, наскільки учасники готові до повернення до звичайного процесу навчання.

Тому висловлювання учасників дуже надихають. Проте, результати дослідження напряду доводять, що необхідно подвоїти зусилля для будівництва сучасно облаштованих укриттів, в яких учасники освітнього процесу будуть почуватись максимально безпечно, і якомога швидше.

7. Які шляхи покращення якості освіти Ви бачите?

Питання-мрія! Якщо група батьків у переважній більшості відповіла - очне навчання, то вчителі та учні перелічували дійсно все необхідне для покращення освіти. Від покращення матеріального забезпечення до припинення війни. Учасник 9 (учні) своєю відповіддю, здається, підкреслив все: *“Інтерактивні дошки в тих кабінетах, в яких їх немає. Можливо десь в якихось кабінетах ремонт, і в якихось кабінетах нові меблі. І хотілося б щоб в школі було тепло і працювала їдальня”*.

Теза-висновок 1. Якість освіти покращиться при переході на офлайн-навчання

Учасник 4 (вчителі) - “Головне, вихід на офлайн-навчання”.

Учасник 5 (батьки) - “Діти хочуть спілкування. Лише б не вдома - в школі, з учителями, на конкурси, олімпіади”.

Теза-висновок 2. Покращення матеріального забезпечення закладів

Учасник 10 (учні) - “Хотілося б піти в школу, щоб школу зробили більш сучасною, щоб було цікаво там вчитися”.

Учасник 4 (вчителі) - “Матеріальне забезпечення повинно бути як для вчителя, так і для учнів, щоб вийти офлайн”.

Учасник 9 (учні) - “Але якби ми пішли в школу, я би хотіла напевно, якісь мультимедійні засоби в школу, тобто, наприклад в кабінеті англійської мови навушники, щоб ми могли слухати аудіювання”.

Завершальне питання заспокійливо подіяло на аудиторію. Головний меседж цього питання пролунав від Учасника 10 (вчителі) - *“Припинення війни. Тоді вирішаться всі проблеми”.*

Рефлексії команди

Найбільшим здивуванням для команди стали наші учні, наші діти. Після спілкування з ними, ми отримали неймовірно позитивну емоцію, яку згадуємо постійно.

Наші діти найкращі! Вони розумні, чітко відповідають на питання, впевнено формулюють свої думки, небайдужі, активні.

При проведенні досліджень труднощів не виникало. Все пройшло спокійно. З 30 запрошених у дослідженні взяли участь 29 учасників.

Команда ґрунтовно підійшла до підготовки. Звісно, ми не професіонали, проте відпрацювали на всі 100%. Головним результатом для команди стало набуття навичок з проведення дослідження, використовуючи метод якісного дослідження - фокус-група! Отримано безцінний досвід у проведенні фокус-груп. При проведенні кожної наступної фокус-групи вдавалось більше розкривати учасників, отримувати більш розгорнуті відповіді.

Проведення подальших досліджень не є доцільним, адже мета дослідження досягнута, результат досліджень зрозумілий.

Висновки

Загалом **надання освітніх послуг** у Воскресенській територіальній громаді в умовах онлайн-навчання оцінюється як таке, що здійснюється **на належному рівні**. З початку повномасштабного вторгнення якість освіти начебто не змінилась. Однак, при очному навчанні рівень освіти був би вищим. Також це може позбавити учасників багатьох **проблем - із соціалізацією, здоров'ям, тощо.**

З позитивних моментів онлайн-навчання визначено значне **підвищення комп'ютерної грамотності** всіх груп, дотичних до освітнього процесу.

Проте, виявилось декілька **проблемних моментів**, з якими стикаються учасники - **технічні** проблеми при підключенні або під час уроків, перебої зі **зв'язком**, відключення **світла** та **тривоги**. Ще один напрямок викликів для мешканців - це важкий **психологічний стан, паніка**, внаслідок постійних повітряних тривог.

Перехід до **очної форми** навчання в закладах освіти громади сприймається учасниками дослідження **позитивно**. Проте, необхідно забезпечити всі установи безпечними укриттями, сучасно облаштованими. Переважна більшість учасників готова до переходу на офлайн-навчання.

Результати дослідження повністю підтверджують напрямки, визначені Стратегією відновлення та розвитку Воскресенської селищної територіальної громади на 2023-2027 рр..

Основні рекомендації для:

- відділу освіти, культури, молоді та спорту Воскресенської селищної ради:

- 1. Продовжити роботу з відновлення очної форми навчання шляхом облаштування закладів освіти безпечними укриттями.*
- 2. Наповнення укриттів необхідним обладнанням.*
- 3. Вдосконалити матеріальне забезпечення у закладах освіти, провести ремонтні роботи з метою організації комфортних умов для всіх учасників навчального процесу.*
- 4. Брати участь у заходах з удосконалення знань та навичок у сфері проєктного менеджменту, для залучення грантових коштів.*
- 5. Залучати кошти благодійних організацій на будівництво, ремонт, облаштування укриттів у закладах освіти.*

- відділу житлово-комунального господарства, інвестицій та соціально-економічного розвитку Воскресенської селищної ради:

- 1. Продовжити співпрацю з благодійними організаціями з питання залучення позабюджетних коштів на будівництво/ремонт/облаштування укриттів у закладах освіти.*

- учасникам освітнього процесу (учні, вчителі):

1. Брати активну участь в покращенні матеріальної бази освітніх закладів шляхом участі в конкурсах, проєктах.

Додатки до звіту:

- Повна стенограма фокус-групи
- Сценарій фокус-групи

ВОСКРЕСЕНСЬКА
ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА